

LANG LEVE DE LEGHEN

Ze is een eenling, in een gebied vol kippenboeren en kuiken-bedrijven. Jacqueline Verschuren uit Twijzelerheide vecht voor het welzijn van industriekippen. En dat valt niet altijd goed. „Mensen kijken liever weg.“

'A ch nee", zegt Jacqueline Verschuren aan het einde van de ochtend. „Ach nee. Charlotte!" De kale witte kip drinkt water uit de dweillemmer. Charlotte, een leghen op hoge poten, zit nog steeds in de ziekenbrog. Vijf maanden geleden kwam ze naar Twijzelerheide.

Ze kon niet lopen en niet eten, maar Jacqueline kreeg de kip er met dwangvoeren weer bovenop. „Ze eet nu als een dijker.“

De leghen met de melancholieke oogopslag bekijkt de wereld vanonder een wanstaltig grote slappe kam, maar nu ze de juiste voeding krijgt, wordt die straks vanzelf kleiner en steviger, weet haar bazin.

Charlotte is meer kip dan ze ooit was. „En ze blijft", zegt Jacqueline gedeceideerd. Charlotte wordt niet geadopteerd.

Ruim vier jaar geleden hoorde Jacqueline Verschuren voor het eerst van de Stichting Red een Legkip. Ze besloot dat ze wel een paar hennen wilde huisvesten. „In een e-mail moest ik invullen hoeveel ruimte ik had." De geborene Amsterdamse die een paar jaar geleden naar het Noorden verhuisde, keek om zich heen en vulde in: 25.000 vierkante meter.

Nu runt ze een van de zeven opvanglocaties van de stichting. De organisatie koopt legkippen tegen de slachtprijs bij boeren op, en gunt ze daarna een natuurlijk kippenleven bij adoptanten.

SENTIMENTEEL

O ja, zegt Jacqueline, en ze krijgt smalende reacties. Mensen vinden haar sentimenteel, of roepen dat je nooit alle legkippen in Neder-

land kunt redden. Maar elk gespaard leven is er een, vindt ze, en daarnaast dient de stichting een ander doel.

„Mensen moeten weten wat ze eten. Is een scharrelei uit de winkel wel echt een scharrelei? Kunnen kippen in volierestallen en vrije-uitloopstallen eigenlijk wel kip zijn? Ik vind dat we respectloos met onze dieren omgaan. We eten ze op, we vermoederen ze en als er geld bij moet, willen we dat niet. Dan roepen we: 'Nou jammer dan.'"

Legkippen komen op een leeftijd van ongeveer vier maanden in de eierindustrie terecht. Vervolgens leggen ze eieren tot ze een maand of zestien oud

zijn. Daarna eindigen ze in de slachterij, om als soepkip te worden verkocht, of ze gaan gedwongen in de rui zodat ze een tweede legperiode vol kunnen maken.

Alle vogels verliezen één keer per jaar hun veren, waarbij de eiproductie tijdelijk stopt, maar als boeren de dieren opnieuw willen gebruiken proberen ze de rui te forceren zodat de hennen zo snel mogelijk weer aan de leg gaan.

„Wreed", vindt Jacqueline. Maar het gebeurt, al is de draconische methode, waarbij kippen tot twee weken lang geen eten en drinken krijgen, nu verboden in Nederland.

Aan de adoptiekippen valt af te zien dat ze knoerhard moeten werken voor een pover bestaan. In 1930 produceerde een legkip bij een boer 116 eieren per jaar, nu legt ze jaarlijks 320 eieren. De dieren zijn speciaal gefokt op hun productie, maar niet op een lang en gelukkig leven.

Jacqueline: „Onze adoptiekippen zijn kwetsbare topsporters. Ze worden niet ouder dan drie of vier jaar terwijl andere kippen met een beetje mazzel zeven tot vijftien worden.“

Achter haar huis scharrelen de verenhalende dames rond. Veel dames zien er armetierig uit, soms nog met kale konten, en stakerige vleugels maar ze pikken blijmoedig aan schoenveters en ritssluitingen van bezoekers.

VERDRAAGZAAMHEID

Jacqueline wijst: „De bruine zijn heel gezellig en de witte zijn aandoenlijk; die worden speciaal gefokt op verdraagzaamheid." En juist die verdraagzaamheid is de vloek van hun bestaan. Omdat ze liever voor elkaar zijn dan andere kippen, worden de witte hennen met maximaal 240.000 in Nederlandse megastallen gepropt.

Hun tijdelijke bazin: „Als ze hier net zijn aangekomen, zijn ze vaak heel bang voor grote ruimtes. Dan maken ze als een gek hun eieren kapot.“

De vrijheid went. Zacht tokkend, bijna

fluitend drommen samen. Her en derken. „Daar gooi ik line. „Uiteindelijk I relen.“

Laatst bracht de koekenrestaurant terug. Ze aten in d van de borden var kippenvoorrechts leuke beesten.“

En ja, ze voelt lerheide en oms haar maar raar. beurt, vindt dat met dieren om waar ben ik ter mensen tegen maar niet voo

Twee jaar g

Hoeveel ruimte krijgt mijn ei?

VERRIJKTE KOEIEN

Het 'verrijkte kooisteen', de opvolger van de verboden legbatterij, biedt iedere kip 750 vierkante centimeter leefruimte. Dat is iets meer dan een A-4-tje. De kooien zijn voorzien van een zitstok, nestruimte en een strooiselbak, maar de kippen kunnen er nauwelijks gebruik van maken. Geen daglicht. Geen buitenlucht. Dieren uit verrijkte kooien zijn niet in de supermarkt verkrijgbaar, maar worden wel verwerkt in mayonaise, cake, koek en pasta. Verrijkte kooien worden na het jaar 2021 verboden.

KOLONIEHUISVESTING

800 tot 900 vierkante centimeter per kip. Iedere kooi telt dertig tot zestig kippen. Geen daglicht, geen buitenlucht. Zitstokken aanwezig, beperkte mogelijkheid tot het nemen van stofbaden. Code 3 op het ei.

SCHARRELSTALLEN

Maximaal negen hennen per vierkante meter grondoppervlak. Geen daglicht, geen buitenlucht. Zitstokken en stofbaden aanwezig. Ecode 2.

VRIJE UITLOOP

Zeven tot negen kippen per vierkante meter plus 2,5 vierkante meter buitenruimte. Zitstokken, stofbaden, vrije uitloop naar buiten. Kanttekening: door rangordegedrag komt slechts 10 procent van de kippen buiten. Ecode 1.

BIOLOGISCH

Maximaal zes hennen per vierkante meter, plus vier vierkante meter buitenruimte per kip. Kippen mogen acht uur per dag naar buiten. In tegenstelling tot alle andere legkippen worden hun snauwels niet gekapt. Ecode 0.

sterij, om
ze gaan
weede

jaar
ijdelijk
nieuw
te for-
lijjk

et ge-
waarbij
n en
erland.
n dat
en
en
nu
zijn
ar niet

n
kou-
kip-
ijf

aba-
g uit,
e
n
oe-

zei-
den
En
an
er
e
tr-
ijn
r

sluitend drommen de dames in de schuur samen. Hier en der verspreid staan zandbakken. „Daar gooi ik wurmen in”, zegt Jacqueline. „Uiteindelijk leert iedereen hier scharrelen.”

Laatst bracht de uitbater van een pannenkoekenrestaurant zijn adoptiekippen nog terug. Ze aten in de tuin van het restaurant van de borden van de gasten. „Echt”, zegt de kippenvoorvechtster, „het zijn ontzettend leuke beesten.”

En ja, ze voelt zich een eenling in Twijzelerheide en omstreken. De mensen vinden haar maar raar. En Jacqueline, op haar beurt, vindt dat de bewoners respectloos met dieren omgaan. „In het begin dacht ik: waar ben ik terechtgekomen? Ik kom hier mensen tegen die echt heel aardig zijn, maar niet voor dieren.”

Twee jaar geleden nog zag ze een schaap

in barensood in een weiland liggen. Het lag te persen en te persen, maar het lam kwam er niet uit.

Jacqueline belde de eigenaar, maar die was niet thuis. En de dierenarts die ze raadpleegde, adviseerde haar om zich er maar niet mee te bemoeien. „Omdat ik het anders vast moest bezaren.”

HARDHEID

De arts zou het regelen, zei hij. Vlak daarna zag ze een man met een geweer het weiland inlopen. „Ik vroeg nog aan hem of ik het lammetje mocht redden, maar dat mocht niet. Hij schoot het schaap zo dood.” Waarom? „Ja, de dierenarts kost geld. Dit was goedkope.”

Ze snapt die achteuloosheid, die hardheid niet. En haar omgeving begrijpt haar niet. Onbekenden gooien afval in haar tuin en de

elektrischeleidingen van de tuimerlichting zijn al een paar keer doorgeknipt.

„Ze hebben hier een woord voor me. Iets met tut. Maar het kan me niet schelen. Ik ben bezig met mijn levensdoel. Ik ben niet bang. Ik wil mensen bewust maken van wat ze in hun mond stoppen en ik woon hier met heel veel plezier.”

Laatst nog zat een van haar vriendinnen lange tijd op een stoel tussen het pluimvee. Ze was verbaasd over alle verschillende geluiden uit al die verschillende kippenkelen. Daar gaat het om, zegt Jacqueline. Daar begint het mee. „Een kip is een wezen. En geen ding.”

Meer informatie: www.redeeningkip.nl
(Adoptiekippen kosten 7,50 euro per stuk. Adoptanten moeten ze ruimte bieden, en mogen de dieren niet slachten.)

13

“ZE
HEBBEN HIER
EEN WOORD
VOOR ME. IETS
MET TUT, MAAR
HET KAN ME
NIET SCHELEN,
IK BEN BEZIG
MET MIJN
LEVENSDOEL